Reilu kauppa ry:n lausunto

maa- ja metsätalousvaliokunnalle 13.11.2024

Reilu kauppa ry:n lausunto koskien asiaa HE 169/2024 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 § :n muuttamisesta

Reilu kauppa ry kannattaa hallituksen esitystä.

Luonnontuotteiden keruun lisääminen kausityölain piiriin on kannatettavaa, sillä työsuhteisuus parantaa ja selkiyttää luonnonmarjanpoimijoiden asemaa. Lakimuutos ei kuitenkaan yksinään ole riittävä toimi marjanpoimijoiden ihmisoikeuksien turvaamiseksi. Sen lisäksi valtion tulee edistää mm. seuraavia asioita:

- Reilut rekrytointikäytännöt, joiden mukaisesti työnantaja vastaa kaikista rekrytoinnista aiheutuvista kustannuksista. Nykykäytäntö, jossa ulkomailta rekrytoitu marjanpoimija ottaa lainaa tai korvaa rekrytoivan yrityksen maksamat lentolippu-, viisumi- ym. rekrytointikustannukset lyhyen marjanpoimintakauden aikana, asettaa poimijat hyväksikäytön riskiin ja riippuvaiseksi rekrytoivasta yrityksestä jo ennen Suomeen tuloa. Tätä riskiä voidaan merkittävästi vähentää noudattamalla Työnantaja maksaa -periaatetta (Employer Pays Principle). Periaate sisältyy kansainvälisen työjärjestö ILOn ohjeisiin ja mm. Amfori BSCI -periaatteisiin, joihin useat suomalaisyritykset ovat sitoutuneet.
- Viranomaisneuvonnan ja -valvonnan lisääminen ja resursointi sekä ihmisoikeusperustainen valitusmekanismi.
- Vähittäiskaupan, elintarviketeollisuuden, marjayritysten ja muiden koko marja-alan ketjuun osallistuvien yritysten yhteistyömahdollisuuksien parantaminen mm. kilpailuoikeudellisesta näkökulmasta, jotta alihankintaketjussa haavoittuvassa asemassa olevien marjanpoimijoiden oikeudet säälliseen työhön ja elämiseen riittäviin ansioihin voidaan turvata.
- Kunnianhimoisten vastuullisuuskriteerien edellyttäminen luonnontuotteiden julkisissa hankinnoissa. Ks. laajassa sidosryhmäyhteistyössä luodut Reilun kaupan kriteerit
- Marjanpoimijoiden järjestäytyminen ja työehdoista neuvotteleminen.
- Lakimuutoksen vaikutusten seuraaminen.

Lisätiedot:

Janne Sivonen, toiminnanjohtaja, janne.sivonen@fairtrade.fi, puh. 044 356 9369

Reilu kauppa ry edistää reilua kauppaa Suomessa ja Baltian maissa lisensoimalla Reilun kaupan merkkiä, kouluttamalla ja tekemällä vaikuttamistyötä sekä toteuttamalla Reilun kaupan viljelijöitä ja työntekijöitä tukevia kehitysyhteistyöhankkeita Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa.

Reilu kauppa ry on osa kansainvälistä verkostoa, johon kuuluvat Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan tuottajaverkostot, ympäri maailman toimivia Reilun kaupan järjestöjä sekä kattojärjestö Fairtrade International. Reilun kaupan tuotteita viljellään 75 maassa ja myydään yli 140 maassa.